

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СОВЕТЫНЫҢ IV ЧАКЫРЫЛЫШ XX СЕССИЯСЕ**

КАРАР № 108

Мөслим авылы

«30» август 2022 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль район Советы
депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Мөслим муниципаль районы уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль район Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль район Советы депутаты статусы турында нигезләмәне кушымта буенча расларга.
2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының 2020 елның 17 июнендәгә 190 номерлы «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутаты статусы турында» гы карарның үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрәндә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Мөслим муниципаль районы рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз карамагымда калдырам.

Мөслим муниципаль районы Башлыгы
Мөслим муниципаль районы Советы рәйсе

А.Р. Хужин

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутаты (алга таба – депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырлар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советына сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш эш башлаган көннән туктатыла, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкага китү;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән күләмдә генә сәләтле дип танылу;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгыннан яки чит ил гражданы аның нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга мөмкин булган Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгыннан чыкканда, Россия

Федерациясенен халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы Россия Федерациясе гражданы яки чит ил гражданының чит ил гражданлыгы (подданства) булганда яисә чит ил территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документы булганда;

8) сайлаучылар фикере буенча;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очрактарда.

13) аның жирлек башлыгы, муниципаль район составындагы жирлекнең вәкиллеке органы депутаты буларак вәкаләтләрен туктату.».

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карар вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр бу нигез Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып әлеге гаризаның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советына керү көне санала.

4 статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ булган таныклыкка, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген азат ителмәгән нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы усты белән билгеләнгән очрактардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлегенә формалары

1. Депутат эшчәнлегенә формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы карауга Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мөрәжәгатен юллау;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүнә таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарә оешмаларында катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы уставында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы Реглементында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышында шәхсән катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышын үткөрү вакыты һәм урыны турында, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы Регламенты нигезендә ала.

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышында катнаша алмаганда депутат бу хакта алдан Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы Рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат хокуклы:

1) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы комиссияренә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга;

2) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы төзелә торган органнарны формалаштыру һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы сайлый (билгеләнә, килештерелә торган) вазыйфай затлар кандидатуралары буенча фикер белдерергә;

4) хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы хокукый актлары проектларын кертәргә;

5) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы көн тәртибенә, тикшерелә торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, карарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертәргә;

б) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы

утырышында чираттан тыш хисапны яки Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы күзәтчелегендәге теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышларында, аның фикеренчә, гражданның ижтимагый әһәмияткә ия булган мөрәжәгатләрән игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышлары беркетмәләре эчтәлеген белән танышырга.

4. Депутат тарафыннан Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы тиешле комиссия тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы даими һәм вакытлы комиссияләр эшендә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советыда үзе әгъза булган комиссияләр эшендә шәхсән катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат үз компетенциясе кысаларында Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы һәм аның комиссияләре кушуы буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары, оештыру-хокукий рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан карарларның үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы яисә аның комиссиясенә хәбәр итә

10 статья. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы тарафыннан булдырылган яки төзелгән башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәжәгате, ул Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы карары белән депутат таләбе дип таныла.

Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышыда Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат таләбе жибәрелгән жирле үзидарә органы житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа 30 көннән дә соңга калмыйча яки Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы тарафыннан билгеләнгән башка срокта язма формада жавап бирергә тиеш. Жавап депутат таләбе жибәрелгән орган житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Таләпнең инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Таләпнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы билгеләгән вакытка кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма жавап бирүгә мәжбүр итәргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

Депутат мөрәжәгате дип депутатның дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга һәм ижтимагый берләшмәләргә аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгателәрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә жавап мөрәжәгателә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгателә жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә моңа вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

1. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгателәрен карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

2. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

3. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгателәрен тәмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кeргэн тэкъдимнэрне, шикаятьлэрне карый, үз вэкалэтлэре чиклэрeндэ аларда булган мэсьэлэлэрне дөрeс хэл итүгэ ярдэм итэ;

гражданнарны кабул итэ;

жэмэгатьчелек фикерен өйрэнэ һәм кирэк булганда тиешле дэүлэт хакимияте органнарына, жирле үзидарэ органнарына тэкъдимнэр кертэ.

4. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгелэнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территориялэрeндэ үткэрелэ, аларның исемлеге һәм тэртибе муниципаль номатив хокукый актта билгелэнгән.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенен жыельышлар, митинглар, демонстрациялэр, урам йөрешлэре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендэ үткэрелэ.

13 статья. Депутатның депутат берлэшмэлэре эшендэ катнашуы

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутаты депутат фракциясе яки карала торган мэсьэлэлэр буенча уртак эшчәнлек һәм позицияне белдерү өчен төзелэ торган төркем составына керергэ хокуклы.

2. Фракциялэр һәм башка депутат берлэшмэлэрен төзү, теркэү һәм аларның эшчәнлеге тэртибе Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы регламенты белән билгелэнэ.

14 статья. Депутатның жирле үзидарэ органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнэсэбэтлэре

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы, аның органнары эшчәнлегендэ актив катнашуны тээмин итэ торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы депутатының аның сайлау округында башкарылган эше, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы, аның органнарының карарлары һәм күрсэтмэлэрен үтэве турындагы мэгълүматын тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарэ органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендэ кирэкле ярдэм күрсэтэлэр, депутатка жирле үзидарэ органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтэүнең барышы, депутатының тэнкыйди кисэтүлэре һәм тэкъдимнэре буенча кабул ителгән чаралар турында мэгълүмат бирэлэр, депутатка законнарны, муниципаль берэмлеклэрнең вэкиллекле органнары эш тэжрибэсен, жэмэгатьчелек фикерен өйрэнүгэ ярдэм итэлэр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителүгэ хокукы

Депутат үз эшчәнлеге мэсьэлэлэре буенча Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы жирле үзидарэ органнарының, предприятиелэрнең, оешмаларның, муниципаль милек рэвешендэге учреждениелэрнең вазыйфаи затлары тарафыннан чираттан тыш кабул ителү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мэгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарэ органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бэйле, закон тарафыннан сер буларак сакланмый торган мэгълүмат алу хокукына ия.

17 статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәү;

2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) даими нигездә, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданнарның, аларның оештыру-хокукый формасына карамастан оешмаларның, ижтимагый берләшмәләрен, дүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карау һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирү;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тоту;

б) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәү;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәү;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәү;

9) дүләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрен саклау, шулай ук гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрен таратмау;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, шәһәр Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) шәхсэн яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлеген белән шөгыйльләнергә;

2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очрактан тыш:

а) сәясәи партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтенә гомуми җыелышында (конференция) түләүсез нигездә катнашу;

б) Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә түләүсез нигездә коммерцияле булмаган оешма белән (сәясәи партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенә гомуми

жыелышында яки съездда (конференция) катнашудан тыш) идарэ итүдэ катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфэгатьләрен түләүсез нигездэ Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләренң башка берләшмэләренә, шулай ук аларның идарэ органнарында тәкъдим итү;

г) идарэ органнарында һәм гамәлгә куючысы (акционеры) муниципаль берәмлек булган оешманың ревизия комиссиясе алдында түләүсез нигездэ муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкалэтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарэ итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфэгатьләрен яклау;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, бары тик чит ил дөүлэтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданнылыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансланырга тиеш түгел;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган идарэ органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары һәм аларның Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкалэтләр башкаручы депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турында эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очраklарыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы утырышларда билгеләнгән дисциплина һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкалэтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керә торган башка депутатлар, вазыйфаи затлар һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә;

3) депутат вәкалэтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда кулланмаса һәм таратмаса, әгәр бу мәгълүматлар дөүләт, хезмәт, коммерция серен, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсәләр;

4) жирле үзидарэ органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарэ органнары, оешмалар эшчәнлегенә, вазыйфаи затларга, муниципаль хезмәткәрләргә һәм гражданнырга йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, эшләр, шулай ук аның абруена яисә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советына зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән тыелырга;

б) вазыйфаларны үтэгэндә мәнфәгатьләр конфликтна китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы карары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советна хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы билгеләнгән гавами чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы уставы, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу очракларында, шулай ук аларның торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын тикшергәндә, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикере, тавыш биргәндә белдерелгән позициясе өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләре өчен жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.